

To nasz świat. Geografia

PROPOZYCJE METOD OCENIANIA

Głównym celem oceniania jest udzielenie informacji uczniowi i jego opiekunom, na ile opanował stawiane przez podstawę programową wymagania. Ocena musi być dostosowana do możliwości ucznia, obejmować nie tylko efekt końcowy, ale wysiłek, jaki uczeń włożył w przygotowanie się do zajęć. Jest to szczególnie istotne w szkole podstawowej, gdzie uczeń dopiero poznaje swoje możliwości, uczy się planować swoją naukę i brać za nią odpowiedzialność. Biorąc to wszystko pod uwagę, nauczyciel ocenia ucznia z nastawieniem na jego dobro. Kieruje się przy tym kategoriami ustalonych wymagań. W każdej formie sprawdzania wiedzy powinno się stosować przyjęte zasady, które będą dla ucznia jednoznaczne.

Poniżej znajduje się opis treści nauczania wraz z wymaganiami podzielonymi na: konieczne, podstawowe, rozszerzające i dopełniające.

Klasa V

ZAGADNIENIA	TREŚCI	SZCZEGÓŁOWE CELE EDUKACYJNE			
		WYMAGANIA KONIECZNE UCZEŃ:	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:	WYMAGANIA ROZSZERZAJĄCE UCZEŃ:	WYMAGANIA DOPEŁNIAJĄCE UCZEŃ:
GEOGRAFIA JAKO NAUKA					
GEOGRAFIA JAKO NAUKA	- geografia jako nauka - źródła informacji geograficznej - główne i pośrednie kierunki świata	- wyjaśnia, czym zajmuje się geografia - wymienia główne kierunki świata - wymienia źródła wiedzy geograficznej	wymienia główne i pośrednie kierunki świata w języku polskim i skróty w języku angielskim	- znajduje korelację pomiędzy geografią a innymi dziedzinami wiedzy - stosuje główne i pośrednie kierunki świata do opisu położenia względem innych obiektów	potrafi korzystać z różnych źródeł informacji geograficznej w celu uzyskania informacji
ŁĄDY I OCEANY					
ŁĄDY I OCEANY NA ZIEMI	- Ziemia jako planeta w Układzie Słonecznym - kształt Ziemi - siatka geograficzna - cechy południków i równoleżników	- wskazuje na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południk 0° i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe - wskazuje i nazywa kontynenty i oceany na globusie i mapie	- podaje wartości charakterystycznych równoleżników (równik, zwrotniki, koła podbiegunowe) - podaje cechy południków i równoleżników	- porównuje siatkę geograficzną i kartograficzną - porównuje południki i równoleżniki	- omawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym - potrafi określić położenie wybranego punktu na Ziemi względem charakterystycznych równoleżników i południka 0°

	rozmieszczenie kontynentów i oceanów na Ziemi	- świata - określa położenie kontynentów i oceanów względem półkul Ziemi			
WIELKIE ODKRYCIA GEOGRAFICZNE	wielkie odkrycia geograficzne	wskazuje kontynenty i oceany na trasach wypraw geograficznych K. Kolumba, V. da Gamy i F. Magellana	omawia przyczyny i znaczenie wielkich wypraw geograficznych	omawia skutki wielkich odkryć geograficznych	omawia przebieg wpraw wybranych podróżników

MAPA					
MAPA i JEJ ELEMENTY	- mapa i jej elementy - różnica między planem a mapą - rodzaje map - pojęcia: mapa, wysokość, skala mapy	- wyjaśnia pojęcie mapa, wymienia jej elementy - korzysta z legendy mapy w celu pozyskania informacji - rozdziela rodzaje map - podaje przykłady map tematycznych, - podaje różnice między mapą papierową i cyfrową	- wyszukuje w atlasie różne przykłady map tematycznych - wyjaśnia, jak wykorzystywać mapę w zależności od jej rodzaju	proponuje trasę wycieczki z uwzględnieniem informacji zawartych na mapie	- potrafi zorientować mapę w terenie - posługuje się planem miasta i mapą turystyczną w terenie
SKALA MAPY i PLANU	skala mapy	- odczytuje skalę mapy - stosuje skalę mapy do odczytu odległości na mapie	oblicza odległości w linii prostej na mapie za pomocą skali	oblicza długości trasy złożonej z kilku prostych odcinków	
UKSZTAŁTOWANIE TERENU	pojęcia wysokość bezwzględna i względna, poziomice, rysunek poziomicowy	- wyjaśnia pojęcia wysokość bezwzględna i względna, poziomice - odczytuje wysokości bezwzględne z mapy - posługuje się rysunkiem poziomicowym - rozpoznaje na mapie formy	oblicza wysokość względną, korzystając z poziomicy na mapie	rozpoznaje w terenie elementy krajobrazu widoczne na mapie	dokonyuje obserwacji i pomiarów w najbliższej okolicy szkoły

		wypukłe i wklęsłe			
KRAJOBRAZ OCHRONA PRZYRODY	- pojęcia krajobraz, mapa krajobrazowa, krajobraz antropogeniczny - sposoby ochrony przyrody	- wyjaśnia pojęcie krajobraz i wyróżnia jego rodzaje - podaje nazwy barw stosowanych na mapach ogólnogeograficzna - wymienia pasy krajobrazowe Polski	- posługuje się mapą ogólnogeograficzną i krajobrazową - wyszukuje i przedstawia informacje na temat form ochrony przyrody w Polsce	- rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu - omawia sposoby ochrony przyrody w Polsce - omawia formy ochrony przyrody w Polsce	- omawia zróżnicowanie krajobrazowe Polski - wyjaśnia, dlaczego należy chronić przyrodę - wskazuje na mapie i omawia różne formy ochrony przyrody w Polsce w tym parki narodowe

KRAJOBRAZY POLSKI					
KRAINY GEOGRA- FICZNE w POLSCE KRAJOBRAZY NATURALNE i ANTROPOGE- NICZNE	- krainy geograficzne w Polsce - cechy poszczególnych pasów krajobrazowych - dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe w Polsce - krajobrazy naturalne i antropogeniczne - krajobraz wielkomiejski	- wskazuje na mapie krainy geograficzne w Polsce (Pobrzeże Słowińskie, Pojezierze Mazurskie, Nizina Mazowiecka, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Wyżyna Lubelska, Wyżyna Śląska, Tatry) - rozpoznaje na filmach i ilustracjach krajobrazy w Polsce - wymienia gatunki roślin i zwierząt występujące w danym krajobrazie - wskazuje na mapie obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w Polsce - wyjaśnia różnice między krajobrazem naturalnym i antropogenicznym - charakteryzuje krajobraz wielkomiejski	- charakteryzuje warunki klimatyczne w poszczególnych pasach krajobrazowych - omawia najważniejsze walory przyrodnicze i kulturowe Polski - omawia wpływ warunków przyrodniczych na sposób zagospodarowania terenu na przykładach Wyżyny Lubelskiej i Śląskiej	- wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy pasami krajobrazowymi - wyjaśnia znaczenie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego - omawia przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko	- przedstawia podstawowe zależności między elementami krajobrazów - dokonuje oceny krajobrazu najbliższej okolicy pod względem jego piękna oraz ładu przestrzennego - opisuje życie mieszkańców wybranych krain geograficznych

KRAJOBRAZY ŚWIATA					
STREFY KLIMATYCZNE STREFY KRAJOBRAZOWE	- rozmieszczenie stref klimatycznych i krajobrazowych na świecie - klimatogram - cechy poszczególnych stref krajobrazowych	- wskazuje na mapie i omawia strefy klimatyczne świata - wskazuje na mapie i omawia strefy krajobrazowe na świecie - odczytuje informacje zawarte na klimogramach - przedstawia główne cechy krajobrazów świata - rozpoznaje krajobrazy świata na filmach i ilustracjach - rozpoznaje na filmach i ilustracjach różne gatunki zwierząt i roślin występujące w różnych strefach krajobrazowych	- wskazuje podobieństwa i różnice różnych stref krajobrazowych na świecie - wskazuje na zależność między życiem mieszkańców a warunkami przyrodniczymi występującymi w różnych strefach krajobrazowych	- porównuje klimatogramy w różnych strefach krajobrazowych - wykazuje zależność pomiędzy klimatem a strefą krajobrazową	identyfikuje współzależność między składnikami poznawanych krajobrazów i warunkami życia człowieka

Klasa VI

ZAGADNIENI A	TREŚCI	SZCZEGÓŁOWE CELE EDUKACYJNE			
		WYMAGANIA KONIECZNE UCZEŃ:	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:	WYMAGANIA ROZSZERZAJĄCE UCZEŃ:	WYMAGANIA DOPEŁNIAJĄCE UCZEŃ:
ZIEMIA WE WSZECHŚWIECIE					
UKŁAD SŁONECZNY	• powstanie i budowa Wszechświata • powstanie i budowa Układu Słonecznego	• podaje podstawowe wiadomości o Wszechświecie • wylicza planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca	• wyjaśnia pojęcia: <i>planeta, gwiazda</i>	• rozpoznaje na ilustracji i po opisie planety Układu Słonecznego	• wyjaśnia pojęcia: <i>planety karłowate, księżyc, meteoroidy, planetoidy</i> • opisuje planety Układu Słonecznego • przedstawia wybrane wiadomości o galaktykach,

					gwiazdozbiorach i czarnych dziurach • przytacza najważniejsze wydarzenia z historii poznawania kosmosu
RUCH OBROTOWY ZIEMI	• cechy ruchu obrotowego Ziemi • skutki ruchu obrotowego Ziemi • obserwacje pozornej wędrówki Słońca po niebie w ciągu dnia • zróżnicowanie czasu na Ziemi, strefy czasowe	• opisuje ruch obrotowy Ziemi i jego następstwa	• demonstruje przy użyciu modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obrotowy Ziemi	• wymienia i omawia konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi • charakteryzuje pozorną wędrówkę Słońca po niebie	• tłumaczy związek między ruchem obrotowym a pozorną wędrówką Słońca po niebie i górowaniem Słońca, istnieniem dnia i nocy, występowaniem stref czasowych • porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia
RUCH OBIEGOWY ZIEMI	• cechy ruchu obiegowego Ziemi • skutki ruchu obiegowego Ziemi • zróżnicowanie oświetlenia Ziemi oraz daty początków astronomicznych pór roku • zróżnicowanie wysokości górowania Słońca w różnych porach dnia w ciągu roku • obserwacje pozornej wędrówki Słońca po niebie przy użyciu gnomonu	• krótko omawia ruch obiegowy Ziemi i jego skutki	• prezentuje za pomocą modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obiegowy Ziemi	• wymienia i omawia konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi • porównuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku	• oblicza różnice czasu między wybranymi punktami na Ziemi, korzystając z mapy stref czasowych • porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach roku
STREFOWOŚĆ OŚWIETLENIA, KLIMATÓW I KRAJOBRAZÓW NA ZIEMI	• rozmieszczenie stref klimatycznych i krajobrazowych na Ziemi • odczytywanie klimatogramów • charakterystyka stref klimatycznych i krajobrazowych	• opisuje rozkład średniej rocznej temperatury powietrza na Ziemi	• wskazuje na mapie i omawia rozmieszczenie stref oświetlenia Ziemi, stref klimatycznych i krajobrazowych	• przedstawia zależność między kątem padania promieni słonecznych na powierzchnię Ziemi a temperaturą powietrza	• wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na naszej planecie
WSPÓŁRZĘDNE GEOGRAFICZNE					
WSPÓŁRZĘDNE GEOGRAFICZNE	• cechy równoleżników	• wyjaśnia, czym są długość i szerokość geograficzna	• wyjaśnia cel stosowania współrzędnych geograficznych	• znajduje obiekty na mapie na podstawie podanych	• wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych

	• szerokość geograficzna i jej wyznaczenie • podział Ziemi na półkule północną i południową • cechy południków • długość geograficzna i jej wyznaczenie • podział Ziemi na półkule wschodnią i zachodnią • zastosowanie współrzędnych geograficznych • odczytywanie współrzędnych geograficznych • zastosowanie odbiornika GPS do wyznaczania współrzędnych geograficznych • wyznaczanie współrzędnych geograficznych w terenie • rozciągłość południkowa i równoleżnikowa	• pokazuje na mapie lub globusie południki 0° i 180° oraz równik, zwrotniki i koła podbiegunowe • wskazuje na mapie i nazywa kierunki świata	• wymienia cechy południków i równoleżników • określa współrzędne geograficzne podanego punktu na mapie lub globusie	współrzędnych geograficznych • wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się rozciągłość południkową i równoleżnikową	skalach na podstawie podanych współrzędnych geograficznych • wyznacza w terenie współrzędne geograficzne wybranych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS (np. w smartfonie) • oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową wybranego obiektu na mapie
--	---	---	---	--	---

ŚRODOWISKO GEOGRAFICZNE EUROPY

GEOGRAFIA EUROPY	• położenie Europy na mapie świata • granice Europy • linia brzegowa Europy • podział polityczny Europy • cechy ukształtowania powierzchni Europy • wody Europy • główne cechy środowiska przyrodniczego Europy – porównanie różnych części Europy • czynniki kształtujące klimat w Europie • zróżnicowanie klimatyczne Europy • typy klimatów i charakterystyczne dla nich klimatogramy	• wskazuje na mapie Europę • wyjaśnia pojęcia: <i>depresja, nizina, wyżyna, góra</i> • nazywa klimat Europy • wymienia czynniki kształtujące klimat w Europie	• opisuje położenie Europy na mapie świata • wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie • podaje nazwę najwyższego szczytu Europy i jego lokalizację • wyszczególnia typy klimatu w Europie • krótko omawia czynniki kształtujące klimat w Europie • odczytuje dane przedstawione na klimatogramach	• wskazuje na mapie i omawia granice Europy • pokazuje na mapie Europy największe zatoki, morza, jeziora i rzeki • odszukuje na mapie wybrane państwa Europy oraz podaje nazwy ich stolic • charakteryzuje zróżnicowanie rzeźby terenu w Europie • analizuje dane przedstawione na klimatogramach	• charakteryzuje linię brzegową Europy • porównuje różne obszary Europy pod względem cech środowiska przyrodniczego • porównuje klimatogramy z różnych miejsc w Europie • tłumaczy, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy klimatu • wyjaśnia pojęcia: <i>enklawa i eksklawa</i> oraz wskazuje ich przykłady na mapie • charakteryzuje czynniki, które wpływają na zmianę klimatu
-------------------------	---	--	---	---	---

	• zmiany klimatu na Ziemi				
LUDNOŚĆ EUROPY	• liczba ludności w Europie • gęstość zaludnienia • czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie • migracje ludności • społeczno-kulturowe i ekonomiczne skutki migracji • problemy demograficzne Europy – starzenie się społeczeństwa • zróżnicowanie religijne i językowe Europy	• podaje liczbę ludności w Europie • odszukuje na mapie Europy miejsca o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia • tłumaczy pojęcia: <i>migracje</i>, <i>emigracja</i> i <i>imigracja</i>	• wykazuje różnice między migracją zarobkową a uchodźstwem	• opisuje rozmieszczenie ludności w Europie • wymienia konsekwencje migracji ludności w kraju emigracyjnym i imigracyjnym • analizuje problem starzenia się społeczeństwa, podaje przyczyny i skutki tego zjawiska	• podaje czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie • wymienia problemy demograficzne Europy • analizuje rozmieszczenie ludności w Europie • opisuje zróżnicowanie religijne i językowe Europy
ENERGETYKA – PODSTAWA GOSPODARKI	• energetyka i różne źródła energii • typy elektrowni na świecie • wpływ różnych typów elektrowni na środowisko • zależność rodzaju produkowanej energii od warunków środowiska przyrodniczego • struktura produkcji energii elektrycznej w wybranych krajach Europy • sektory gospodarki i ich funkcje	• wyszczególnia odnawialne i nieodnawialne źródła energii	• wyjaśnia, czym jest energetyka • podaje typy elektrowni	• omawia różne typy elektrowni, wskazuje ich wady i zalety • odczytuje strukturę produkcji energii z diagramów kołowych • wyjaśnia zależność między lokalizacją elektrowni określonego typu a środowiskiem przyrodniczym	• omawia strukturę produkcji energii elektrycznej w wybranych państwach Europy
UNIA EUROPEJSKA NATO	• historia, cele i symbole Unii Europejskiej • strefa euro i strefa Schengen • rozmieszczenie na mapie państw należących do Unii Europejskiej • Polska w Unii Europejskiej i NATO • rola Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych kontynentu	• podaje datę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej	• wylicza i wskazuje na mapie państwa należące do Unii Europejskiej • wymienia symbole Unii Europejskiej	• podaje cele Unii Europejskiej	• wyjaśnia znaczenie strefy euro i strefy Schengen • opisuje korzyści płynące z obecności Polski w Unii Europejskiej • omawia znaczenie przynależności Polski do organizacji międzynarodowych takich jak Unia Europejska i NATO

WYBRANE ELEMENTY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI EUROPY

WULKANY I TRZĘSIENIA ZIEMI NA ISLANDII	• położenie geograficzne Islandii • budowa wnętrza Ziemi • płyty tektoniczne i ich ruchy • skutki położenia Islandii na granicy płyt litosfery • zjawiska wulkaniczne, trzęsienia ziemi i gejzery	• wskazuje na mapie Islandię i charakteryzuje jej położenie na granicach płyt litosfery	• tłumaczy, czym różni się magma od lawy • wymienia rodzaje ruchów płyt litosfery	• charakteryzuje rodzaje ruchów płyt litosfery • wyjaśnia, czym są gorące źródła i gejzery	• charakteryzuje trzęsienia ziemi, wybuchy wulkanów • na podstawie mapy omawia płytową budowę litosfery, wskazuje miejsca występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów • opisuje budowę wnętrza Ziemi • wykazuje zależność między występowaniem trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów a płytową budową Ziemi • określa, jaki wpływ ma istnienie gorących źródeł na strukturę produkcji energii w Islandii
NOWOCZESNA GOSPODARKA FRANCJI	• położenie geograficzne Francji • cechy środowiska przyrodniczego Francji • charakterystyka gospodarki Francji • cechy przemysłu zaawansowanych technologii (high-tech) i usług oraz ich znaczenie dla rozwoju gospodarczego kraju	• pokazuje na mapie Francję i opisuje jej lokalizację • omawia cechy środowiska przyrodniczego Francji	• podaje główne cechy gospodarki Francji • wyjaśnia pojęcia: <i>metropolia</i>, <i>aglomeracja</i>	• wymienia wybrane francuskie marki oraz wskazuje produkty, które świadczą o nowoczesności gospodarki tego kraju	• analizuje czynniki wpływające na nowoczesność gospodarki Francji • opisuje rynek usług we Francji • omawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji
LONDYN I PARYŻ – EUROPEJSKIE METROPOLIE	• położenie geograficzne Francji i Wielkiej Brytanii oraz ich stolic • ludność Londynu i Paryża • znaczenie obu metropolii • atrakcje turystyczne Londynu i Paryża	• odnajduje na mapie Londyn i Paryż oraz krótko omawia ich położenie	• rozpoznaje na filmach i fotografiach najważniejsze atrakcje turystyczne Londynu i Paryża	• wymienia najważniejsze atrakcje Londynu i Paryża	• podaje podobieństwa i różnice między Londynem a Paryżem

TURYSTYKA W POŁUDNIOWEJ EUROPIE	- turystyka jako ważne źródło dochodów państwa - walory turystyczne - najważniejsze regiony turystyczne i atrakcje południowej Europy - ukształtowanie i podział polityczny południowej Europy - związki między rozwojem turystyki w południowej Europie a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej	- wyjaśnia, czym jest turystyka - wskazuje na mapie kraje Europy Południowej	wylicza elementy infrastruktury turystycznej	- tłumaczy, czym są walory turystyczne - identyfikuje największe atrakcje południowej Europy na podstawie filmów i fotografii	- omawia rodzaje turystyki - dzieli walory turystyczne na przyrodnicze i kulturowe oraz podaje ich przykłady - wylicza największe atrakcje turystyczne południowej Europy - charakteryzuje wpływ rozwoju turystyki na strukturę zatrudnienia oraz infrastrukturę turystyczną w krajach Europy Południowej
--	--	---	--	--	--

KRAJE SĄSIADUJĄCE Z POLSKĄ

SĄSIEDZI POLSKI	- położenie geograficzne Niemiec - gospodarka Niemiec dawniej i dziś - położenie geograficzne Czech i Słowacji - środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji - walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji - znaczenie turystyki dla gospodarki Czech i Słowacji - położenie geograficzne Ukrainy - środowisko przyrodnicze Ukrainy - zarys historii kraju od rozpadu ZSRR do wybuchu wojny z Rosją - położenie geograficzne Białorusi i Litwy - środowisko przyrodnicze Białorusi i Litwy	- wskazuje na mapie położenie sąsiadów Polski - krótko omawia warunki przyrodnicze sąsiadów Polski - odpowiada, co dzieje się obecnie w Ukrainie	- charakteryzuje położenie Niemiec, Czech, Słowacji, Ukrainy, Białorusi, Litwy i Rosji - opisuje środowisko przyrodnicze Niemiec na podstawie mapy ogólnogeograficznej - omawia warunki przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej - wymienia obecne problemy polityczne i społeczne Ukrainy - opisuje warunki przyrodnicze Białorusi i Litwy na podstawie mapy ogólnogeograficznej - wylicza surowce mineralne Rosji	- charakteryzuje gospodarkę Niemiec - przedstawia zmiany w przemyśle Nadrenii Północnej-Westfalii - rozpoznaje na filmach lub fotografiach walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji - wskazuje na mapie tereny Ukrainy okupowane przez Rosję - identyfikuje walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy na podstawie filmów lub fotografii - podaje argumenty świadczące o dużym zróżnicowaniu przyrodniczym terytorium Rosji - porównuje wybrane obszary Rosji pod względem	- analizuje czynniki wpływające na wysoki poziom rozwoju gospodarczego Niemiec - na podstawie danych statystycznych podaje argumenty świadczące o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego Niemiec - wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji - opisuje sytuację gospodarczą, polityczną i społeczną Ukrainy - wylicza walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy - omawia relacje Polski z sąsiadami - przedstawia najważniejsze fakty z najnowszej historii Ukrainy
----------------------------	--	--	---	--	---

	• walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy • położenie geograficzne Rosji • środowisko przyrodnicze Rosji • relacje Polski z sąsiadami			klimatycznym i krajobrazowym	• podaje przyczyny ataku Rosji na Ukrainę • omawia skutki społeczno-gospodarcze konfliktów zbrojnych • uzasadnia potrzebę utrzymywania przez Polskę dobrych relacji z sąsiadami
--	--	--	--	------------------------------	---

Kryteria oceniania:

Stopień	Zakres wymagań
dopuszczający	około 75% wymagań koniecznych
dostateczny	prawie w pełni wymagania na stopień dopuszczający oraz około 75% wymagań podstawowych
dobry	prawie w pełni wymagania na stopień dostateczny oraz około 75% wymagań rozszerzających
bardzo dobry	prawie w pełni wymagania na stopień dobry oraz około 75% wymagań dopełniających
celujący	prawie w pełni wymagania na stopień bardzo dobry oraz wymagania dopełniające

Ocenie mogą podlegać:

- aktywność ucznia na lekcji,
- odpowiedzi ustne, w tym wskazywanie omawianych obszarów na mapie ściennej,
- ćwiczenia wykonane w zeszycie ćwiczeń,
- sprawdziany po zakończeniu omawiania działu lub większej partii materiału,
- zajęcia terenowe.

Nauczyciel może dowolnie dobierać formy sprawdzania wiedzy, w zależności od poziomu uczniów oraz własnych preferencji.

Część celów edukacyjnych można, a nawet powinno się zgodnie z podstawą programową realizować podczas zajęć terenowych. Dlatego jako jedną z form oceniania wskazano ocenę za pracę podczas zajęć terenowych. Może to być np. wykonanie notatek z zajęć

przeprowadzonych w terenie lub wypełnienie karty pracy, udział w prowadzonych obserwacjach i wiele innych.

Tradycyjna metoda oceniania

Wybór metody oceniania należy w dużej mierze do nauczyciela i od danej szkoły. Można wybierać pomiędzy tradycyjnymi metodami oceniania w skali 1–6 w ciągu roku i wystawieniu na ich podstawie oceny rocznej. System ten wymaga od nauczyciela ustalenia hierarchii ważności ocen, tak aby ocena za sprawdzian, który wymagał opanowania większej ilości materiału, miała inną rangę niż ocena za zajęcia terenowe. Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel zobowiązany jest przedstawić uczniom i jego rodzicom swój system oceniania. System ten powinien być zrozumiały dla odbiorcy oraz być zgodny z Wewnętrznym Systemem Oceniania.

Punktowy system oceniania

Alternatywą do tradycyjnego systemu oceniania jest system punktowy. Przez cały rok szkolny uczeń zdobywa punkty, a na ich podstawie nauczyciel wystawia oceny śródroczną i roczną w przyjętej skali 1–6.

Nauczyciel powinien z góry określić zasady zdobywania przez ucznia punktów i przedstawić je na początku każdego roku szkolnego. Można przyjąć na przykład, że z obowiązkowych aktywności uczeń może zdobyć w sumie maksymalnie 100 punktów w ciągu semestru. Należy przy tym uwzględnić, że punkty zdobyte za sprawdziany czy kartkówki będą stanowiły większość w ogólnej puli punktów, gdyż te formy sprawdzania wiedzy wymagają od ucznia najwięcej przygotowań. Nauczyciel powinien ustalić również, czy przyznaje punkty ujemne np. za brak przygotowania do lekcji. Do punktów, które uczeń mógł zdobyć, nie wlicza się punktów za aktywność, co sprawia, że nawet jeden punkt zdobyty w ten sposób poprawia końcowy wynik ucznia.

Przed wystawieniem oceny śródrocznej lub rocznej nauczyciel sumuje uzyskane przez ucznia punkty. Następnie oblicza, jaki procent możliwych do zdobycia punktów uzyskał dany uczeń. Zależność oceny semestralnej od procentu X otrzymanych punktów przedstawiona jest w poniższej tabeli.

Procent punktów	$0 < X < 35$	$35 \leq X < 50$	$50 \leq X < 65$	$65 \leq X < 80$	$80 \leq X < 95$	$95 \leq X$
Ocena	1	2	3	4	5	6

Ocena opisowa na koniec semestru

Nauczyciel może również wybrać ocenę opisową lub tzw. ocenę kształtującą. Wówczas powinien wszelkie aktywności ucznia opisywać w dzienniku z krótką informacją, co jest mocną stroną ucznia, oraz wskazywać obszary, nad którymi uczeń powinien jeszcze popracować. Ocena taka nie wywołuje u uczniów tak negatywnych reakcji jak ocena tradycyjna, ale wymaga od nauczyciela poświęcenia większej ilości czasu na rzetelne opisanie postępów swoich podopiecznych.